

आनंदधाम पंढरपूर आणि पांडुरंग!

असे म्हटले जाते, की पंढरपूर यात्रा ही जगातील सर्वात मोठी आणि सर्वात जुनी यात्रा आहे. ज्यात भक्तगण या विशेष प्रसंगी जमतात आणि दिंडीमध्ये भाग घेतात. हा प्रवास सुमारे अडीचशे किमी आहे. या पंढरपूर आषाढी एकादशी वारी- पंढरपूर वारीचे नावही लंडनच्या वर्ल्ड बुक ऑफ रेकॉर्डमध्ये समाविष्ट झाले आहे. आनंदधाम पंढरपूर व पांडुरंगाचे गुणगान वाचा श्री कृष्णकुमार आनंदी-गोविंदा निकोडे गुरूजी यांच्या या लेखातून... संपादक.

विठ्ठलभक्तांचे माहेर पंढरपूर ही अशी जागा आहे, जेथे जगातील बहुतेक भक्त एका दिवसात देवाला भेटायला येतात. या कारणास्तव या अनोख्या वारी अर्थात दिंडीचे नाव वर्ल्ड बुक ऑफ रेकॉर्डमध्ये नोंदले गेले आहे. या दिंडी यात्रेच्या सुरुवातीपासूनच ही यात्रा दरवर्षी सातत्याने होत असते, इतकी वर्षे गेली पण ही यात्रा कधीच कमी झाली नाही. या प्रवासात कोणताही अडथळा येत नाही. दरवर्षी पन्नासहून अधिक संतांच्या पालख्या पंढरपूरला विठोबाच्या दर्शनासाठी येतात.

अडीचशे किमी आहे. या पंढरपूर आषाढी एकादशी वारी- पंढरपूर वारीचे नावही लंडनच्या वर्ल्ड बुक ऑफ रेकॉर्डमध्ये समाविष्ट झाले आहे. जेव्हा ही अनोखी दिंडी पंढरपूरच्या दिशेने काढली जाते, तेव्हा या दिंडी दरम्यान काही लोक गरीब आणि गरजू लोकांची सेवा करतात, यावरून आपण हे देखील समजतो, की देव सर्व स्वरूपात आहे. कारण देव सर्वव्यापी आहे. या प्रकारची सेवा या

जून-जुलै महिन्यात- आषाढी शुक्ल पक्षातील आषाढी एकादशीचा सण महाराष्ट्रात मोठ्या प्रमाणात साजरा केला जातो. हा महाराष्ट्राचा धार्मिक उत्सव आहे. या उत्सवाच्या वेळी परमेश्वराच्या पालखीची अतिशय सुंदर सजावट केली जाते. त्यानंतर परमेश्वराची पादुका ठेवली जाते, त्यानंतर सर्व लोक एकत्र जमून बाहेर निघतात आणि या प्रवासादरम्यान ते परमेश्वराच्या नावाची सर्व गाणी, भजन व भक्तिगीते गात त्यांच्या तालावर नाचतात. या सर्वांनी बनवलेल्या गटाला दिंडी असे म्हणतात. बघा गौळण-

संकलन व सुलेखन श्री कृष्णकुमार गो. निकोडे गुरूजी. पोटिंगारोड, गडचिरोली, फक्त मधुभाष- ७९३२७९६६८३.

प्रवासामध्ये केली जाते, म्हणून त्याला सेवा दिंडी असेही म्हणतात. या दिंडी दरम्यान लोक सर्व प्रकारच्या सेवा करतात. ज्यात अमृत कलश, नारायण सेवा, रूग्णांची सेवा, खेड्यांच्या इमारतीची दुरुस्ती आदी. या आषाढी एकादशी आणि सेवा दिंडीमध्ये भाग घेणाऱ्या यात्रेकरूंचे आरोग्य पूर्णपणे निरोगी राहते, त्यांचे आयुष्य शांती आणि आनंदाने भरलेले असते. म्हणूनच-

चुंबळ मोत्यांची, वर पाण्याचा घडा मं। कृष्ण देवाने, हळुच मारला खडा मं।

असे म्हटले जाते, की पंढरपूर यात्रा ही जगातील सर्वात मोठी आणि सर्वात जुनी यात्रा आहे. ज्यात भक्तगण या विशेष प्रसंगी जमतात आणि दिंडीमध्ये भाग घेतात. हा प्रवास सुमारे

फुलांमध्ये फूल या गुलाबांचे। वेड मला लागलं या पांडुरंगांचे।

महाराष्ट्रात वारकरी लोकांचा खूप मोठा समुदाय आहे आणि त्यातील बहुतेक शेतकरी मोठ्या संख्येने शेतीची कामे करणारे आहेत. शेतीत पेरणी झाल्यानंतर सर्व शेतकरी २१ दिवसांच्या या प्रवासात निघाले. सर्व धर्म आणि जातींचे लोक या यात्रेमध्ये भाग घेतात. शहाणे वयस्क सुद्धा या प्रवासाचा अनुभव घेतात. जेव्हा पंढरपूरकडे जाणारा

प्रवास सुरू होतो, तेव्हा सर्व यात्रेकरू म्हणजेच वारकरी बाह्य जगाला विसरतात आणि

परमेश्वराच्या नावावर गातात आणि नृत्य करतात, केवळ परमेश्वराची आठवण करतात. या संपूर्ण प्रवासादरम्यान लोक केवळ ईश्वराच्या नावात मग्न असतात, की ते बाह्य जगास पूर्णपणे विसरतात आणि फक्त परमेश्वरावर लक्ष केंद्रित करतात. यावेळी ते आपले मन, शरीर आणि आत्मा पूर्णपणे शुद्ध ठेवतात. आत्मा पूर्णपणे एकजुटीने शुद्ध होतो आणि परमेश्वराचा आशीर्वाद प्राप्त करतो. या प्रकारचा अनुभव घेतल्यास एखादी व्यक्ती पूर्ण विकसित होते व तिला आपल्या जीवनाचे योग्य उद्देश कळते. त्यासाठी हा जीवाचा आटापिटा-

पाऊले चालती पंढरीची वाट! सुखी संसाराची तोडोनिया गाठ!! पंढरपूर चंद्रभागा नदीच्या काठावर वसलेले आहे आणि असे म्हणतात, की या नदीत स्नान केल्याने एखाद्या व्यक्तीची सर्व पापे धुवून जातात. या मंदिरात गेल्यानंतर प्रत्येक भक्तास डोळे भरून अगदी जवळून प्रभुदर्शनाची संधी मिळते. भक्त परमेश्वराच्या श्रीचरणाला स्पर्श करू शकतो. मे २०१४पासून या मंदिरात महिलांना परवानगी देण्यात आली असून मागासवर्गीय लोकांनाही पुजारी होण्याची संधी देण्यात आली आहे. हे भारतातील पहिले मंदिर आहे ज्यामध्ये मागासवर्गीय लोकांना प्रथमच मंदिराचा पुजारी होण्याची संधी देण्यात आली आहे. या मंदिराच्या काही वस्तू व इमारती पाहिल्यानंतर कळते, की हे मंदिर बाराव्या ते तेराव्या शतकापर्यंत अस्तित्वात आहे, परंतु आता आपण जे मंदिर पाहतो ते सतराव्या शतकानंतर उदकन शैलीत बांधले गेले आहे. या मंदिरास मोठे घुमट आणि कमानी दिसतात. यात्रेत आपल्याला वारीचा अनुभव, संतदर्शन, परब्रह्म आणि भगवान कृष्ण यांचा अवतार आहे. महाराष्ट्राच्या या मंदिराला लाखो भाविक येतात आणि भेट देतात. या मंदिरात आषाढी एकादशी व कार्तिकी एकादशीनिमित्त मंदिरात जाण्यासाठी एक भाविक गट तयार करतात. त्यांच्या गटाला दिंडी आणि भक्त संबोधित करून सर्वांना वारकरी म्हणतात, नव्हे तर सिद्ध होतात-

खेळ मांडयला वाळवंटी ठाई! नाचती वैष्णव भाई रे!!

पंढरपूरच्या विठोबा मंदिरास बरेच लोक श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिर म्हणून ओळखतात आणि हे मंदिर महाराष्ट्रातील पंढरपुरात आहे. हे महाराष्ट्राचे सर्वात महत्वाचे मंदिर आहे व प्रत्येकजण या मंदिरात विठोबा आणि त्यांची पत्नी देवी रुक्मिणी यांचे दर्शन घेण्यासाठी भेट देतो. विठोबा हा भगवान विष्णू आणि भगवान कृष्ण यांचा अवतार आहे. महाराष्ट्राच्या या मंदिराला लाखो भाविक येतात आणि भेट देतात. या मंदिरात आषाढी एकादशी व कार्तिकी एकादशीनिमित्त मंदिरात जाण्यासाठी एक भाविक गट तयार करतात. त्यांच्या गटाला दिंडी आणि भक्त संबोधित करून सर्वांना वारकरी म्हणतात, नव्हे तर सिद्ध होतात-

दिवा विशेष

विठ्ठलदर्शन आणि भक्तीचा आनंद भरभरून मिळतो, अशी इश्वरभक्तांची श्रद्धाळू धारणा आहे. त्यांना अडविण्यात कुणाची बिशाड? चला, आपणही गाऊ-

माझे माहेर पंढरी। आहे भिवरेच्या तीरी!!

!! आषाढी पंढरपूर यात्रेच्या निमित्ताने सर्व बंधुभिगिनींना हार्दिक हार्दिक शुभेच्छा !!

भोई-ढीवर समाजाच्या उत्थानासाठी शिवसेना प्रयत्नरत

वरोरा। प्रतिनिधी

महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री एकनाथराव शिंदे तथा प्रदेशाचे विलास चावरी यांच्या पुढाकाराने तसेच शिवसेनेचे पूर्व विदर्भ संघटक किरण पांडव त्यांच्या समन्वयातून १३ जुलै ला रविभवन नागपूर येथे विदर्भातील भोई-ढीवर समाजाचा सामाजिक आर्थिक व राजकीय विकासाकरिता तथा मत्स्य व्यवसायाला चालना देणे तथा मच्छीमारांकरिता शिक्षणाच्या सोयी उपलब्ध करून देणे , तालुक्याच्या ठिकाणी वस्तीगृहाची उभारणी करणे , तलावाचे ठेके फक्त मच्छीमार संस्थांनाच मिळणे, मच्छीमारांना घरकुलाची व्यवस्था करणे , मत्स्यबीज केंद्रासाठी जागा उपलब्ध करून देणे, प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेचा लाभ घेणे , शासकीय मत्स्यबीज केंद्र मत्स्य व्यवसाय संस्थांना देणे अशा अनेक विषयांवर सखोल चर्चा झाली.

या बैठकीस विलास चावरी (प्रदेशाध्यक्ष आगरी कोळी भोई-ढीवर समाज) बंडू हजारे (शिवसेना जिल्हाप्रमुख चंद्रपूर), नितीन मते (शिवसेना जिल्हा प्रमुख चंद्रपूर)सुरज गोरे (शिवसेना जिल्हाप्रमुख नागपूर) विनोद सासणे (शिवसेना जिल्हाप्रमुख नागपूर) संदीप ईटकलवार (शिवसेना जिल्हाप्रमुख नागपूर)

आरक्षणाच्या मुद्द्यावर पवार चर्चेस तयार

मुंबई-महाराष्ट्राच्या राजकारणात मोठी राजकीय घडामोड समोर येत आहे. राज्याचे मंत्री छगन भुजबळ हे शरद पवार यांच्या भेटीसाठी पोहोचले होते. भुजबळ हे वेळ न घेता अचानक पवारांच्या भेटीसाठी पोहोचल्याने त्यांना या भेटीसाठी वेटिंग करावे लागले अशी माहिती आहे. बराच वेळ वेटिंग केल्यानंतर या दोन्ही नेत्यांमध्ये जवळपास अर्धा ते पाऊण तास चर्चा झाली. त्यानंतर या दोघांमधील बैठक आता संपन्न झाली आहे. शरद पवारांची भेट घेतल्यानंतर आयोजित पत्रकार परिषदेत बोलताना छगन भुजबळ म्हणाले की, मी आज पवार साहेबांकडे सकाळी गेलो होतो. त्यांची अपॉइंटमेंट वगैरे घेतली नव्हती. सव्वादहाला मध्ये गेलो.

भद्रावती-वरोच्यात मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहिण योजनेसाठी सेवा केंद्राचे उद्घाटन

भाजपा विधानसभा प्रमुख रमेश राजूरकर यांचा पुढाकार

वरोरा। प्रतिनिधी

महाराष्ट्र शासनाने महिलांसाठी नुकतीच मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहिण योजना सुरू केली. या योजनेचा अर्ज भरत असतांना महिलांना योग्य अशी मदत आणि मार्गदर्शन मिळावे या उद्देशाने शनिवार, दि. १३ जुलै रोजी भारतीय जनता पार्टीचे ७५- भद्रावती-वरोरा विधानसभा प्रमुख रमेश राजूरकर यांच्या पुढाकारातून भद्रावती आणि वरोरा शहरात मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहिण योजनेसाठी निःशुल्क सेवा केंद्राचे उद्घाटन भाजपा जिल्हा संघटन महामंत्री संजय गजपुरे, जिल्हा महामंत्री विवेक बोडे, जिल्हा उपाध्यक्ष नरेंद्र जीवतोडे यांच्या प्रमुख उपस्थितीमध्ये करण्यात आले. ऑनलाईन संबंधित सर्व कामांसाठी या निःशुल्क सेवा केंद्राचा जास्तीत जास्त लाभ वरोरा - भद्रावती तालुक्यातील नागरिकांनी घ्यावा असे आवाहन भारतीय जनता पार्टीचे भद्रावती - वरोरा विधानसभा प्रमुख रमेश राजूरकर यांनी केले आहे.

वरोरा नगर परिषद चे माजी उपाध्यक्ष

अनिलभाऊ झोटिंग

यांना वाढदिवसाच्या हार्दिक शुभेच्छा!

शुभेच्छुक : दै.सह्याद्रीचा राखणदार परिवार

माता मंदिर बांधकामासाठी भाग्यश्री आत्राम यांच्याकडून आर्थिक मदत

अहरी। प्रतिनिधी

तालुक्यातील महीगुडम येथे माता मंदिर बांधकामासाठी माजी जिल्हा परिषद अध्यक्ष तथा सिनेट सदस्य भाग्यश्री आत्राम यांनी आर्थिक मदत केली.

महीगुडम हे आलापल्ली ते एटापल्ली रस्त्यावरील छोटंसं गाव असून याठिकाणी गावकऱ्यांनी माता मंदिर बांधकाम करण्याचे ठरविले. मात्र, मंदिर बांधकाम करण्यासाठी गावातील नागरिकांकडून

पाहिजे तितका निधी गोळा होत नसल्याने अडचण निर्माण होत असल्याची बाब भाग्यश्री आत्राम यांना कळताच त्यांनी आपल्या कार्यकर्त्यांना पाठवून आर्थिक मदत केली.

